

ارزیابی رفتاری راتر مخصوص کودکان

مایکل راتر

(فرم معلم)

( )

( )

( )

ندارد تا حدودی کاملاً در این قسمت
چیزی ننویسید

متن سؤال

( )

(

متن سؤال

ندارد تا حدودی کاملاً در این قسمت
چیزی ننویسید

غیر قابل فروش
www.mhrn.net

غیر قابل فروش
www.mhrn.net

پرسشنامه مایکل راتر فرم معلم

پرسشنامه ارزشیابی معلم از رفتار کودک در سال ۱۹۶۷ توسط مایکل راتر و جهت تهیه ابزاری مناسب به منظور شناخت مشکلات رفتاری کودکان در مدرسه ساخته شده است (مهریار و همکاران، ۱۳۷۱). این پرسشنامه دارای ۲۶ ماده بوده که مهریار و همکاران با افزودن ۶ ماده جدید به آن و تبدیل چهار ماده به دو ماده به علت تشابه آنرا به یک پرسشنامه ۳۰ ماده ای تبدیل کرده اند (به نقل از خرامین، ۱۳۷۴).

پایایی پرسشنامه (فرم معلم)

این پرسشنامه دارای پایایی معتبر و شناخته شده علمی است (راتر و همکاران، ۱۹۷۵) در پژوهش اولیه که توسط راتر (۱۹۶۷) بروی ۹۱ کودک انجام گرفت، پایایی این پرسشنامه از طریق بازآزمایی به فاصله سیزده هفته در حدود $+0/85$ گزارش شده است. در پژوهش دیگری راتر و همکاران (۱۹۷۵) با بکار بردن روش دو نیمه کردن پرسشنامه پایایی حاصل را $+0/89$ گزارش کرده اند. در هر دو پژوهش سطح اطمینان $0/001$ بوده است (به نقل از خرامین، ۱۳۷۴). فروع الدین عدل (۱۳۷۲) با بکار بردن روشهای دو نیمه کردن و بازآزمایی ضریب همبستگی این پرسشنامه را به ترتیب $0/68$ و $0/85$ گزارش کرده است. در هر دو پژوهش سطح اطمینان $0/001$ بوده است.

اعتبار پرسشنامه (فرم معلم)

راتر و همکاران، ۱۹۷۵ این پرسشنامه را دارای اعتبار علمی قابل قبول می دانند. در پژوهش راتر (۱۹۶۷) روی ۹۱ کودک درصد توافق بین پرسشنامه و تشخیص روانپزشک را $76/7$ گزارش کرده که در سطح $0/001$ معنادار است. راتر و همکاران، (۱۹۷۵) در پژوهشی درصد توافق بین پرسشنامه و تشخیص روانپزشک را $61/5$ درصد گزارش کرده اند. در ایران پرسشنامه مذکور در پژوهشهای متعددی (همچون مهریار و همکاران ۱۳۷۱، ۱۳۶۱، سهرابی ۱۳۶۹، حاتمی ۱۳۶۹، خرامین، ۱۳۷۴) بکار رفته است. همچنین این پرسشنامه توسط مهریار و همکاران ۱۳۷۱، در شیراز هنجار یابی شده است.

نحوه اجرای پرسشنامه (فرم معلم)

این پرسشنامه توسط معلمان و مربیان کودک تکمیل می گردد و دارای دستورالعمل ویژه ای است. بعد از آموزش نحوه نمره گذاری (تکمیل پرسشنامه) از معلم یا مربی خواسته می شود تا عبارات را بخواند و با در نظر گرفتن مشاهدات ۳ هفته گذشته خود از کودک پرسشنامه هر کودک را نمره گذاری کند.

پرسشنامه مایکل راتر فرم والدین

این پرسشنامه شامل ۳۱ عبارت با سوال است. زمان لازم جهت نمره گذاری و تکمیل پرسشنامه بوسیله والدین حدود ۱۰ دقیقه می باشد. والدین بدون وجود ابزار خاص رفتارهای کودک را در ۱۲ ماه گذشته مد نظر قرار داده و مواد لازم را پاسخ می دهند.

پایایی و اعتبار پرسشنامه (فرم والدین)

راتر و اسمیت (۱۹۸۱) گزارش می کنند که پایایی بازآزمایی و پایایی درونی این مقیاس بسیار بالاست. همبستگی در یک مطالعه بازآزمایی با فاصله ۲ ماه ۰/۷۴ و همبستگی بین پدران و مادران ۰/۶۴ بوده است. در مطالعه ای وونگ (۱۹۸۸) ۱۲۴ کودک چینی را با دو گروه کودک مورد مقایسه قرار داد. نتایج پژوهش مذکور نشان داد که اگر چه تمامی مواردین پرسشنامه موجب تمایز بین بیماران و گروه کنترل نمی شود. اما نمره کل در مقیاس والدین و معلم بسیار رضایت بخش است و پرسشنامه قدرت خوبی برای تشخیص اختلالات دارد. فرگوسن و همکاران (۱۹۹۱) نشان دادند که معیارهای DSM-III-R که برای اختلال سلوک مشخص شده است. مانند آزار دیگران، تخریب اموال خود و دیگران، نافرمانی، دروغ گویی، دزدی و دعوا در پرسشنامه راتر گنجانده شده است.

در ایران صغری کرمی (۱۳۷۳) در پژوهشی بروی ۶۰ نفر گروه نمونه دختر و پسر زلزله زده زنجان نتایج راتر فرم والدین را با ارزیابی روانپزشک مقایسه نمود. حساسیت آزمون برابر با ۰/۹۷ و ویژگی برابر با ۰/۸۸ بوده است. اعتبار آزمون نیز از طریق موافقت پرسشنامه و تشخیص روانپزشک در پژوهش مذکور ارزیابی گردید. از ۳۶ کودکی که توسط پرسشنامه دارای اختلال تشخیص داده شده به روانپزشک ارجاع شدند ۳۴ نفر بیمار و ۲ نفر سالم بودند نتیجه این پژوهش نشان داد که میزان موافقت بین نظر روانپزشک و پرسشنامه بالاست. همچنین پایایی آزمون والدین بروی ۳۶ نفر از افراد نمونه را ۰/۹۲ گزارش کرده اند.

اجرای پرسشنامه فرم والدین

این پرسشنامه توسط والدین کودک (ترجیحاً مادر) نمره گذاری و تکمیل می گردد. ابتدا اسامی کلیه والدین دانش آموزانی که به عنوان گروه نمونه انتخاب شده بودند استخراج شد و از آنها خواسته شد که عبارتها را بخوانند و با در نظر گرفتن مشاهدات خود از کودک در سال گذشته پرسشنامه را در مورد کودک خود نمره گذاری کنند.

نحوه نمره گذاری پرسشنامه

در مقابل هر یک از ماده های پرسشنامه عدد ۰، ۱ و ۲ نوشته شده است. روش نمره گذاری به این صورت می باشد که اگر عبارتی در مورد فرد صدق می کند و بیانگر رفتار کودک است دور عدد (۲) در مقابل شماره مربوط به آن ماده خط کشیده شود. اگر عبارت فقط تا حدی درباره رفتار کودک معرف میباشد دور عدد (۱) و اگر ماده مذکور اصلاً درباره رفتار کودک صادق نیست دور عدد (۰) خط بکشید.

به این ترتیب عدد (۲) بیانگر اختلال رفتاری آن ماده مخصوص بوده و حاکی از این مطلب است که کودک مورد نظر علامت اختلال را به طور کامل دارد و عدد (۱) به این معنی است که آن ماده خاص تا حدودی درباره کودک صدق می کند و عدد (۰) نشانه عدم وجود علامت اختلال رفتاری بوده و حاکی از این موضوع است که آزمودنی مشمول موضوع آن عبارت نمی شود و اصلاً علائم اختلال رفتاری در او مشاهده نمی شود (مهریار و همکاران، ۱۹۹۲).

با توجه به این نمره گذاری در پرسشنامه تغییر یافته ۳۰ عبارتی دامنه نمرات ۰ تا ۶۰ خواهد بود. این پرسشنامه به ۵ زیر گروه طبقه بندی شده که هر گروه سوالات خاصی را در برمی گیرد. زیر گروهها و عبارات مربوط به آن عبارتند از:

۱- پرخاشگری و بیش فعالی: ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۸، ۱۹، ۲۳

۲- اضطراب و افسردگی: ۶، ۷، ۹، ۲۱، ۲۴، ۲۶

۳-ناسازگاری اجتماعی: ۲۹،۱۵،۱۴،۱۳،۵،۳۰

۴-رفتار های ضد اجتماعی: ۲۸،۲۷،۲۵،۲۰،۱۶،۱۵،۱۲

۵-اختلال کمبود توجه: ۳۰،۲۳،۱۴،۲،۱

غیر قابل فروش
www.mhrn.net